

КРИМИНОЛОГИЯ

УДК 343.132.1

ЗАПОБІГАННЯ СХИЛЯННЮ ДО ВЖИВАННЯ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ ТА ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ УКРАЇНИ

Віталій ВАСИЛЕВИЧ,

кандидат юридичних наук, професор, учений секретар Вченої ради
Національної академії внутрішніх справ

Марина ДАВИДОВА,

ад'юнкт кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права
Національної академії внутрішніх справ

АНОТАЦІЯ

У статті розглядаються правові засади, завдання та заходи підрозділів Національної поліції України щодо запобігання схиланню до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або аналогів. Результати дослідження стану поширення цих злочинів, причин і умов, що сприяють учиненню, дають можливість констатувати суттєве скорочення кількості виявлених злочинів цього виду поряд зі стрімким поширенням захворювань на наркоманію. Зроблено висновок про зниження ефективності діяльності правоохоронних та інших державних органів у цьому напрямі. Запропоновано напрями покращання ситуації у сфері запобігання незаконному наркообігу та визначено перелік основних заходів, які мають плануватися та реалізовуватися Національною поліцією з метою вдосконалення запобігання схиланню до вживання наркотиків.

Ключові слова: схилання, запобігання злочинам, наркотичні засоби, психотропні речовини, незаконний наркообіг, наркозалежність.

PREVENTION OF THE INDUCEMENT TO TAKE NARCOTIC DRUGS AND PSYCHOTROPIC SUBSTANCES BY THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE

Vitalii VASYLEVYCH,

PhD in Law, Professor, Scientific Secretary of the Academic Council
of the National Academy of Internal Affairs

Maryna DAVYDOVA,

Adjunct of the Department of Criminology and Penal Law
of the National Academy of Internal Affairs

SUMMARY

The article carries the material about the legal principles and tasks of the units of the National Police of Ukraine the prevention of the inducement to take narcotic drugs, psychotropic substances or their analogues. At the beginning it deals with the state of the spread of these crimes, the criminological characteristic, the reasons and the conditions contributing to their implementation are investigated. The author stresses about significant reduction in the number of detected crimes in this species. Based on the analysis of statistics on the rapid spread of illnesses for drug addiction, it was concluded that the effectiveness of the activity of law enforcement and other state bodies in this direction has been reduced. The directions of improvement of the situation in the area of prevention of illegal drug activity are proposed. To summarize the author writes about the main activities that should be planned and implemented by the National Police in order to improve the prevention of the inducement to take narcotics.

Key words: inducement to, prevention of crimes, narcotic drugs, psychotropic substances, illegal drug activity, drug addiction.

Постановка проблеми. Сьогодні поширення наркоманії і наркотизму, головною причиною чого є незаконний обіг наркотичних засобів та психотропних речовин, є однією з найгостріших проблем як в Україні, так і в більшості країн світу. Наркоманія – хвороба, яка забирає та руйнує життя людей, створює загрозу безпеці держави ти знищення нації. Як відомо, хворі на наркоманію люди вчиняють злочини та інші правопорушення, ведуть маргінальний спосіб життя, значна кількість із них мають тяжкі інфекційні захворювання тощо. Особливе занепокоєння викликає те, що серед осіб, які поповнюють ряди наркозалежних в Україні, є значна кількість дітей та молоді.

Так, результати проведених у державі соціологічних досліджень свідчать, що 30% дітей віком від 9 до 15 років хоча б раз уживали наркотики, 70% осіб, хворих на наркоманію, – молодь віком до 25 років, а жіноча наркоманія у відсотковому співвідношенні – найвища в Європі, що негативно впливає на демографічну ситуацію [1]. Загалом, масштаби і темпи розповсюдження наркоманії і наркотизму визначають криміногенну ситуацію у державі та є загрозою національній безпеці України.

Одним зі шляхів утягнення осіб у незаконний наркообіг як споживачів є схилання до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (далі – схилання), що ст. 315 Кримінального кодексу України (далі –

КК) визначено як злочин. Безсумнівно, запобігання таким протиправним діям, вчасне виявлення та припинення є суттєвим фактором ефективності запобіжної діяльності у сфері протидії незаконному наркообігу.

Важливу роль у запобіганні злочинам, пов'язаним зі схилянням, які є вагомим складником причин поширення наркозлочинності, має бути відведено органам та підрозділам Національної поліції. Саме працівники підрозділів поліції безпосередньо здійснюють функції щодо запобігання злочинам у сфері незаконного наркообігу та мають широкі можливості для здійснення запобіжних заходів у зазначеному напрямі.

Однак кількість виявлених злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотиків, як свідчить статистика Генеральної прокуратури України, щороку знижується (питома вага становить лише 4,8% від загальної кількості облікованих кримінальних правопорушень (у 2013 році – 6%) [2], натомість стрімкого поширення в державі, за даними Міністерства охорони здоров'я України, набувають випадки захворювань на психічні розлади внаслідок незаконного вживання наркотичних засобів та психоактивних речовин (більше 113 тис. осіб щорічно) [3].

Стан дослідження. У розробку загальнотеоретичних та організаційно-тактичних основ запобігання незаконному наркообігу істотний внесок зробили А.М. Бабенко, О.О. Бандурка, В.В. Василевич, А.А. Вознюк, В.О. Глушков, О.М. Джужа, А.П. Закалюк, О.Г. Кулик, А.А. Музика, Д.И. Никифорчук, В.Г. Пшеничний, Е.В. Расюк, О.М. Стрільців, М.С. Хруппа, М. Чаттертон, Г. Штрассер та інші вітчизняні й зарубіжні вчені.

Водночас питанням запобігання схилянню до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів підрозділами Національної поліції України на сучасному етапі приділено не зовсім достатньо уваги у наукових працях, цілеспрямовані наукові дослідження у зазначеному напрямі не проводилися.

Метою і завданням статті є пошук шляхів удосконалення та розробка заходів щодо запобігання злочинам, пов'язаним зі схилянням до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, а також визначення завдань у цій сфері підрозділів Національної поліції.

Виклад основного матеріалу. Запобігання злочинам є одним із найбільш важливих завдань правоохоронних органів, зокрема Національної поліції України. Так, згідно із Законом України «Про Національну поліцію», завданнями поліції є надання поліцейських послуг у сферах забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності (ст. 2). Відповідно до покладених на неї завдань, поліція здійснює превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень, виявляє причини та умови, що сприяють учиненню кримінальних правопорушень, уживає заходів для їх усунення та з метою виявлення кримінальних правопорушень, припиняє виявлені кримінальні та адміністративні правопорушення тощо (ст. 23) [4]. Таким чином, законодавець безпосередньо відніс до обов'язків Національної поліції запобігання злочинам та надав їй відповідні повноваження.

Поняття протидії та запобігання злочинності на законодавчому рівні не визначено, суть та співвідношення є достатньо дискусійними серед науковців. Більшість авторів щодо загального впливу на злочинність пропонують уживати термін «протидія», що охоплює й запобігання злочинності (злочинам) [5, с. 86–87; 6]. Так, А.П. Закалюк зазначає, що термін «протидія» не містить однозначного відображення поняття запобігання злочинності, тобто

не може вживатися як такий, що за сутністю тотожний поняттю «запобігання» [6, с. 323].

На нашу думку, слід погодитися з авторами, які пропонують під запобіганням розуміти складник протидії злочинності (поряд із загальною організацією такої діяльності та правоохоронною діяльністю), яка полягає у виявленні причин та умов злочинності, обмеженні, нейтралізації, а за можливістю й усуненні [5, с. 86–87].

Загальна організація запобігання злочинам, пов'язаним із незаконним обігом наркотиків (зокрема схилянням), уміщує організаційні, управлінські, контрольні й інші заходи Національної поліції та інших органів і установ, які взаємодіють між собою для досягнення спільних результатів у протидії таким злочинним посяганням.

Здійснюючи свої законодавчі повноваження, Національна поліція має реалізувати свої правоохоронні та правозастосовні функції щодо запобігання схилянню шляхом виявлення та припинення таких злочинів, кримінального переслідування осіб, які їх учинили, тощо. Із метою запобігання схилянню до вживання наркотиків органи та підрозділи поліції мають здійснювати передбачені законом заходи з метою виявлення детермінантів таких кримінальних правопорушень, перешкоджання дії, обмеження та усунення.

Статистичні дані свідчать, що протягом останніх п'яти років кількість виявлених кримінальних правопорушень, пов'язаних зі схилянням до вживання наркотиків, скоротилася в Україні у 7 разів (з 233 у 2014 році до 33 у 2018) і становить станом на грудень 2018 року лише 0,1% від загальної кількості наркозлочинів (у 2013 році – 0,7%).

Ще меншою є кількість направлених до суду обвинувальних актів за злочинами, пов'язаними зі схилянням (у 2014 році – 210; у 2015 – 142; у 2016 – 13; у 2017 – 32; у 2018 – 27). Щодо встановлення осіб, які здійснили схиляння, то у 2016 році цей показник складав всього 10 осіб, у 2017 – 31, у 2018 – 23 [2].

На нашу думку, зниження наведених вище показників свідчить не стільки про покращання ситуації щодо профілактики у сфері незаконного наркообігу, скільки про високу латентність, зменшення наступальності та ефективності діяльності правоохоронних органів у цьому напрямі, а також про недостатню увагу цій проблемі з боку підрозділів Національної поліції. Підтвердженням цього є дані державної установи «Український моніторинговий центр із наркотиків та алкоголю» МОЗ України, про невпинне зростання кількості осіб, яким уперше поставлено діагноз щодо захворювання на психічні розлади внаслідок невідомого вживання наркотиків [3].

Вочевидь, у сучасних умовах виникає необхідність уживання термінових та більш дієвих заходів щодо запобігання втягуванню осіб як споживачів у незаконний наркообіг, зокрема шляхом схиляння. Розроблення ефективних заходів такого спрямування можливе лише на основі глибокого дослідження кола обставин учинення таких кримінальних правопорушень. Проведений кримінологічний аналіз злочинів, пов'язаних зі схилянням до вживання наркотиків та розглянутих судами у період 2015–2018 рр., свідчить про таке.

Найбільш поширеним способом схиляння є пропозиція вжити наркотик – 84 випадки (78,5%) та переконання потерпілого у необхідності (доцільності) такої дії – 46 випадків (43%). У 26 випадках (24,3%) звинувачені надавали пораду потерпілому, а у 25 випадках (23,4%) – умовляли вживати наркотики. Слід зазначити, що з метою досягнення результату схиляння ці способи винними особами застосовувалися здебільшого у сукупності.

Важливими для врахування під час розроблення та проведення заходів із запобігання схилянням до вживання

наркотиків, на наш погляд, є й такі ознаки кримінологічної характеристики: більшість цих злочинів учинена в період часу з 13 до 20 год. – 77 випадків (72%), за місцем безпосереднього проживання винного – 60 випадків (56%), а також у громадських місцях – 27 випадків (25%).

У 75 випадках (70%) потерпілі особи, які здебільшого були з оточення винного, а у 30 (28%) випадках – неповнолітніми, схилилися до вживання канабісу (належить до особливо небезпечних наркотичних засобів). У 17 кримінальних провадженнях (15,9%) зафіксовано схиляння потерпілих до вживання амфетаміну, а у 12 (11,2%) – опію. Більшість цих злочинних діянь була поєднана з учиненням інших кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 307, 309, 263, 125 КК України, – 96 випадків (89,7%).

Отримані дані щодо характеристики осіб, які вчинили схиляння до вживання наркотиків, свідчать про те, що:

- майже 93% цих осіб є молодими людьми віком до 35 років;

- більше 93% із них на момент учинення злочину ніде не працювали і не навчалися, вели маргінальний спосіб життя;

- близько 40% осіб раніше притягувалися до кримінальної відповідальності, а 34,6% із них мали не погашену чи зняту в установленому порядку судимість за умисний злочин.

На характеристики злочинів та осіб, які їх вчинили, безпосередньо впливають соціально-економічні, соціально-політичні та соціально-психологічні чинники, які перебувають у тісному взаємозв'язку.

У юридичній літературі неодноразово зазначалося, що одну з головних ролей у поширенні вчинення злочинів відіграють соціально-економічні чинники, зокрема загальна нестабільність економічної ситуації в країні, спад виробництва, зростання фактичного безробіття, поглиблення диференціації населення за доходами, масові невиплати заробітної плати тощо [8; 9].

Негативний вплив соціально-економічних чинників на стан злочинності, зокрема низький рівень життя людей, підтверджує і проведений науковцями аналіз відповідного міжнародного досвіду [10].

В Україні зазначені негативні чинники сьогодні супроводжуються широкомасштабною корупцією, що пронизує різноманітні сфери суспільного життя та вражає практично всі шаблі державного управління.

Результати проведеного нами кримінологічного дослідження злочинів, пов'язаних зі схилянням до вживання наркотиків, свідчать про вагомість соціально-економічних чинників для їх учинення. Так, урахувавши те, що більшість осіб, які вчинили схиляння, є молодими людьми, які на момент учинення злочину не працювали і не навчалися, вели маргінальний спосіб життя, є підстави вважати однією з причин того, що вони стали на злочинний шлях, соціальну невизначеність. Відсутність постійної зайнятості, низькі заробітки, що не забезпечують потреб особи, призводять до втрати соціальної надії й орієнтирів у житті, насамперед неповнолітніми і молоддю, є детермінантами, які опосередковано впливають на вчинення злочинів у сфері незаконного обігу наркотиків.

У безпосередній взаємодії із соціально-економічними діють чинники в соціокультурній і морально-психологічній сферах, що проявляються в скороченні державної підтримки освітньо-культурного розвитку населення, насамперед дітей і молоді. Неefективність державної політики у цьому напрямі, як справедливо зазначається в науковій літературі, призвело до глибокого дефіциту суспільно-прийнятних етичних цінностей у суспільній свідомості [11].

Неefективність державної політики у сфері запобігання незаконному наркообігу, на нашу думку, слід

визнати також у несвоєчасному внесенні до Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2000 р. № 770. Так, протягом останніх років в Україні спостерігається тенденція стрімкого поширення так званої «аптечної наркоманії», тобто немедичного використання легкодоступних ліків, дія яких подібна до заборонених наркотичних засобів. Препарати з умістом кодеїну, ефедрину, псевдо-ефедрину активно використовуються наркозалежними особами для виготовлення в побутових умовах психотропних речовин амфетамінового ряду, при цьому в Інтернет-мережі можна знайти детальний опис механізму виготовлення. Водночас обіг таких препаратів довгий час залишається незабороненим, що негативно впливає на стан запобігання наркозлочинності.

Широкого розповсюдження в молодіжному середовищі сьогодні в Україні набуває нав'язування псевдокультури («культури вживання наркотиків»). Особливо небезпечними у поширенні незаконного наркообігу є маргінальні групи. Наркозалежні особи, які є членами таких груп, як зазначає С.М. Прохоренко, не лише подають негативний приклад, але й утягують до цієї пристрасті новачків, які потрібні їм як «однорумці», як клієнти, яким збувають наркотичні засоби а також як «кролики», які в подальшому пробують нові наркотики [12, с. 74]. Лідерами таких груп, як правило, є особи, які вже відбували покарання за вчинення злочинів та вживають наркотики. Такі особи не тільки втягують (схиляють) членів групи до вживання наркотиків, але й пропагують відповідну злочинну субкультуру.

У структурі запобігання злочинності кримінологи виділяють загальносоціальний, спеціально-кримінологічний та індивідуальний рівні запобігання злочинів. У практичній діяльності щодо запобігання злочинності, як зазначається науковцями, вони реалізуються в тісному взаємозв'язку між собою [7].

Не вдаючись до аналізу загальносоціального рівня, здійснення запобігання схилянню до вживання наркотиків на спеціально-кримінологічному та індивідуальному рівнях має передбачати профілактичні заходи з особами, які вже вживають наркотики, насамперед із тими, хто вчинив злочини, пов'язані з незаконним наркообігом, чи потрапив у поле зору поліції щодо збуту наркотиків.

Згідно із Законом України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі» [13], завдання щодо здійснення профілактичних заходів щодо спостереження і контролю за поведінкою осіб, звільнених із місць позбавлення волі, які були засуджені за вчинення злочинів, пов'язаних із незаконним наркообігом, покладені на підрозділи Національної поліції (п. «г» ст. 3). Порядок організації здійснення адміністративного нагляду за такими особами визначений наказами МВС України «Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції» [14] та «Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі» [15].

Відповідно до зазначених нормативно-правових документів, ключовою фігурою здійснення заходів індивідуальної профілактики (превентивних заходів) щодо осіб, схильних до вчинення правопорушень, та осіб, які перебувають на обліку в органах поліції чи ведуть асоціальний спосіб життя, є дільничний офіцер поліції (далі – дільничний). Превентивні заходи щодо таких осіб дільничний здійснює з метою запобігання вчиненню ними правопорушень із залученням до цієї роботи громадськості.

До основних напрямів діяльності дільничного також віднесені такі: виявлення причин та умов, що призводять до вчинення кримінальних та адміністративних правопо-

рушень, ужиття заходів для усунення, здійснення своєчасного реагування на заяви та повідомлення про злочини, участь у здійсненні заходів, спрямованих на соціальну адаптацію осіб, які звільнилися з місць позбавлення волі.

Повноваження щодо контролю за поведінкою осіб, звільнених із місць позбавлення волі, зокрема тих, які були засуджені за вчинення злочинів, пов'язаних із незаконним наркообігом, дільничні здійснюють у тісній взаємодії з підрозділами патрульної поліції, черговими частинами органів (підрозділів) поліції, а також з оперативними працівниками підрозділів карного розшуку, боротьби з незаконним обігом наркотиків та ін., які виявляють злочинні зв'язки і наміри піднаглядних осіб, уживають заходів до попередження злочинів.

Запобігання вчиненню правопорушень дітьми, виявлення причин і умов, які цьому сприяють, уживання заходів для їх усунення у системі органів Національної поліції покладено на підрозділи ювенальної превенції (далі – ЮП). Організацію діяльності цих підрозділів регламентовано наказом МВС України «Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України» від 19.12.2017 № 1044, який прийнято на виконання положень законів України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» (ст. 5), «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (ст. 10) та ін. Відповідно до затвердженої цим наказом Інструкції, до основних завдань підрозділів також віднесено ведення профілактичного обліку дітей, схильних до вчинення правопорушень та проведення з ними заходів індивідуальної профілактики; запобігання та протидію домашньому насильству, вчиненому дітьми та стосовно них, запобігання дитячій бездоглядності, зокрема здійснення поліцейського піклування щодо неповнолітніх осіб тощо.

Серед повноважень підрозділів ЮП, що мають вагомe значення для запобігання втягуванню дітей у незаконний наркообіг, слід указати на такі, як планування і реалізація профілактичних заходів у дитячому середовищі щодо попередження негативних явищ серед дітей, уживання заходів індивідуальної профілактики з дітьми, схильними до вчинення правопорушень, які перебувають на профілактичному обліку в поліції тощо.

Слід зазначити, що вказана Інструкція не тільки визначає спеціальних суб'єктів, на яких покладено обов'язки щодо запобігання злочинам та іншим правопорушенням із боку дітей та стосовно них, а й містить правові засади, функції, механізми реалізації та особливості організації роботи за цим напрямом діяльності.

Таким чином, завдання щодо здійснення профілактичних заходів, спрямованих на запобігання злочинам у сфері незаконного наркообігу, покладені практично на всі підрозділи Національної поліції. Ураховуючи результати проведеного дослідження та аналіз вищевказаних нормативно-правових актів, до основних завдань поліції щодо запобігання схилянню до вживання наркотичних засобів слід віднести такі:

- проводити широку роз'яснювальну та попереджувальну роботу серед населення (насамперед у дитячому та молодіжному середовищах) щодо правових та психологічних наслідків уживання наркотичних засобів;

- ініціювати розроблення на державному рівні програми та комплексу заходів щодо організації проведення за допомогою ЗМІ роз'яснювальної роботи серед населення про негативні наслідки вживання наркотичних засобів (наприклад цикл публікацій із цієї тематики з коментарями фахівців у сфері психіатрії, наркології тощо);

- здійснювати систематичний моніторинг інформаційної продукції в ЗМІ та сайтів у мережі Інтернет із метою

виявлення фактів поширення відомостей про способи виготовлення чи вживання наркотичних засобів, рекламних публікацій і оголошень щодо можливостей придбання наркотиків;

- забезпечити створення, ефективне функціонування автоматизованої системи фільтрації протиправного контенту в зазначеній сфері та припинення його поширення;

- забезпечити розробку аналітичних систем з оперативного віднесення нових видів наркотичних засобів, психотропних речовин чи аналогів до переліку наркотичних засобів, що підлягають контролю в Україні, на підставі токсичних і хімічних характеристик;

- виявляти молодіжні осередки, засновані на сповідуванні псевдокультури вживання наркотиків, забезпечувати проведення заходів впливу на лідерів та інших наркозалежних осіб із метою запобігання втягуванню (схилянню) молоді до вживання наркотиків у немедичних цілях;

- уживати заходів щодо своєчасного роз'єднання таких осередків та виявлених організованих груп, які вчиняють злочини у сфері незаконного наркообігу, з метою припинення злочинної діяльності;

- у процесі здійснення адміністративного нагляду та профілактичних заходів щодо осіб, які були засуджені за вчинення злочинів у сфері незаконного наркообігу чи/або вживають наркотики, схильних до вчинення правопорушень, запобігати негативному впливу на навколишніх осіб, зокрема втягнення (схиляння) до вживання наркотиків;

- проводити профілактичні заходи з групами ризику немедичного вживання наркотиків, із дітьми, які опинилися у важкій життєвій ситуації;

- під час проведення досудового розслідування кримінальних проваджень забезпечити виявлення причин та умов, що сприяють учиненню злочинів у сфері незаконного наркообігу, джерел придбання наркотичних засобів, а також причин і умов, які сприяли втягненню осіб у немедичне вживання наркотиків;

- своєчасно вносити у відповідні державні органи, громадські об'єднання, посадовим особам подання про усунення причин і умов, що сприяють учиненню таких злочинів;

- налагодити постійну взаємодію з органами місцевого самоврядування, ЗМІ, закладами охорони здоров'я та освіти, органами пробації тощо для обміну інформацією у сфері незаконного обігу наркотичних засобів тощо.

Висновки. Проведений аналіз стану запобігання злочинам, пов'язаним зі схилянням до вживання наркотиків, свідчить про зменшення кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень цього виду. Одночасно викликає занепокоєння зниження рівня розкриття цих злочинів.

На ситуацію, що склалася, суттєво впливає недостатній потенціал Національної поліції, яка має забезпечувати запобігання, виявлення, реєстрацію, розкриття та досудове розслідування таких злочинів. Значно знижує її функціональні можливості, обмеженість ресурсного та науково-методологічного забезпечення.

Зазначене свідчить про необхідність уживання термінових та рішучих заходів щодо підвищення ефективності діяльності Національної поліції, розроблення, прийняття та реалізації комплексних програм запобігання таким наркозлочинам, зокрема схилянню до вживання наркотиків. Такі програми мають передбачати запровадження в діяльності поліції новітніх технологій, спрямованих на розкриття злочинів, виявлення та аналіз причин і умов учинення, розроблення та реалізацію заходів щодо запобігання злочинності. Вагомe значення для досягнення успіху в проведенні таких заходів мають результати наукових досліджень у зазначеному напрямі, які після проходження відповідної апробації необхідно

запроваджувати в практичну діяльність Національної поліції.

Список використаної літератури:

1. Наскільки поширена наркоманія в Україні? 27 квітня 2016. URL: <http://news24.if.ua/2016/04/27/naskilki-poshirena-narkomaniya-v-ukra%D1%97ni/>.
2. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення. Генеральна прокуратура України. URL: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=110381&libid=100820.
3. Національний звіт за 2017 рік щодо наркотичної ситуації в Україні (за даними 2016 року). Поглиблений огляд наркоситуації в Україні». URL: <http://www.ummcda.org.ua>.
4. Про Національну поліцію. Закон України від 2 липня 2015 року N 580-VIII. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/580-16/print1446470092906691>.
5. Давыденко Л.М., Бандурка А.А. Противодействие преступности: теория, практика, проблемы. Харьков, 2005.
6. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: [у 3 кн.]. Київ: Ін Юре, 2007. Кн.1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки. 2007. 424 с.
7. Джу́жа О.М., Василевич В.В., Гіда О.Ф., Профілактика злочинів Підручник. Київ: Атіка, 2011 720 с. URL: <http://www.twirpx.com/file/1765520/>.
8. Кримінологія: Курс лекцій (Александров Ю.В., Гель А.П., Семаков Г.С.) Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2002. URL: <http://textbooks.net.ua/content/category/8/38/11/>.
9. Кримінологія України: Навчальний посібник, Голіна, 2011р. URL: <http://mego.info>.
10. Голіна В.В., Колодяжний М.Г. Світова злочинність: сучасні тенденції та стратегії. *Вісник Національної академії правових наук України*. № 2 (81). 2015.
11. Якимова С. Детермінація злочинності у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2014. № 782. С. 193–198. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2014_782_38.

12. Прохоренко С.М. Детермінація наркозлочинності в Україні. *Митна справа*. № 2(92). 2014, Частина 2, Книга 1. С. 72–76.

13. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Законом України від 01.12.1994 № 264/94. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/264/94-%D0%B2%D1%80>.

14. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції. Наказ МВС України від 28.07.2017 № 650. URL: <https://xn--80aagahqwyibe8an.com/mvs-ukrajini-nakazi/nakaz-mvs-ukrajini-vid-28072017-650-pro321802.html>.

15. Про затвердження Інструкції про організацію здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Наказ МВС України від 04.11.2003 № 1303/203. URL: <https://xn--80aagahqwyibe8an.com/mvs-ukrajini-nakazi/nakaz-mvs-ukrajini-vid-04112003-1303-203-pro273248.html>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Василевич Віталій Вацлавович – кандидат юридичних наук, професор, учений секретар Вченої ради Національної академії внутрішніх справ;

Давидова Марина Миколаївна – ад'юнкт кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Vasylevych Vitalii Vatslavovych – PhD in Law, Professor, Scientific Secretary of the Academic Council of the National Academy of Internal Affairs

Vavian3@ukr.net

Davydova Maryna Mykolaivna – Adjunct of the Department of Criminology and Penal Law of the National Academy of Internal Affairs

Davydova0111@gmail.com